

22-01-24

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan

Minister VWS

Deadline: 19 januari
2024

nota

Landelijk dekkend netwerk en infrastructuren

TER BESLISSING

Secretaris Generaal / plv.
Secretaris Generaal
Directie Informatiebeleid /
CIO

Opgesteld door

Datum

11 december 20234

Kenmerk

3758805-1059373-DICIO

Uw kenmerk

Zaaknummer

Bijlage(n)

2

1. Aanleiding

Versturen van de brief Landelijk dekkend netwerk van infrastructuren aan de Tweede Kamer en Eerste Kamer.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met het verzenden van bijgaande brieven aan de Tweede- en Eerste Kamer.

3. Kernpunten

De noodzaak om een landelijk dekkend netwerk van infrastructuren over de volle breedte van de zorg neemt toe. Door vergrijzing, toenemend personeelstekort en de tijd die zorgverleners kwijt zijn aan het verzamelen, overnemen en invoeren van benodigde informatie voor het verlenen van goede en veilige gegevensuitwisseling dat van belang is voor de zorgverlening. Ook de behoefte aan data voor secundair gebruik neemt toe.

In de Kamerbrief van 13 april 2023 over het landelijk dekkend netwerk van infrastructuren¹ is de Kamer geïnformeerd over de analyse naar de mogelijke scenario's die aanvullend op het huidige beleid een toekomstbestendig landelijk dekkend netwerk kunnen realiseren. Hieruit kwam het advies om gelijktijdig een dubbele beweging te omarmen en te stimuleren; een gedistribueerd communicatienetwerk voor (geprotocolleerde) overdracht van gegevens en een data-centrische oplossing, bestaande uit gekoppelde dataplatformen.

Met deze brief wordt de Kamer geïnformeerd over de uitwerking van de geadviseerde richting en de te nemen vervolgstappen om te komen tot een landelijk dekkend netwerk (LDN).

Het LDN moet de zorg ondersteunen. Technologische ontwikkelingen zijn van belang voor het verbeteren van de kwaliteit van de zorg en het verminderen van de administratieve lasten. Regionaal worden initiatieven gestart om toepassingen te ontwikkelen ter ondersteuning van netwerk- en hybride zorg. Voorkomen moet worden dat door nieuwe initiatieven met eigen standaarden de versnippering in het zorglandschap voortschrijdt die niet onderling

¹ Kamerstukken II 2022/23, 27529, nr. 293

interoperabel zijn. Daarom is een toekomstbestendige landelijke infrastructuur – op basis van landelijk en Europese standaarden – waarover data kan stromen van belang. Het zorgveld heeft aan VWS gevraagd regie te pakken en sturing te geven aan de realisatie van een landelijk dekkend netwerk.

Datum

11 december 20234

Kenmerk

3758805-1059373-DICIO

Er vindt geprotocolleerde overdracht van gegevens plaats van een huisarts naar een specialist, of van ziekenhuis naar verpleeghuis of wijkverpleging. De Wet elektronische gegevensuitwisseling in de zorg (Wegiz) ondersteunen dit. In de Nationale visie en strategie op het gezondheidsinformatiestelsel (NVS) wordt het belang van deze geprotocolleerde overdrachten onderschreven, maar alleen het realiseren van een infrastructuur voor gegevensuitwisseling is niet voldoende om zorgverleners te faciliteren bij het verlenen van hybride en netwerkzorg. Daarom willen we van gegevensuitwisseling doorgroeien naar databeschikbaarheid.

Voor gegevensuitwisseling is een communicatienetwerk nodig. In het scenario van een gedistribueerd communicatienetwerk heeft elke zorgaanbieder zijn eigen knooppunt en kunnen zorgaanbieders onderling tussen deze knooppunten gegevens uitwisselen zonder tussenkomst van een derde partij.

De uitwerking van dit scenario en in afstemming met veldpartijen heeft tot de conclusie geleid dat dit scenario momenteel een nog te grote stap is. Veel zorgaanbieders zijn al aangesloten op een zorginfrastructuur, daarom is het efficiënter om toe te werken naar een hybride situatie. Bestaande infrastructuren ontsluiten de data bij hun gekoppelde zorgaanbieders en stellen die gegevens beschikbaar via een (gezamenlijk) knooppunt. Een zorgaanbieder zonder zorginfrastructuur kan een eigen knooppunt gebruiken. De verzameling van al deze knooppunten vormt het communicatienetwerk.

Om dit te realiseren is het noodzakelijk om te komen tot standaardisatie van taal en techniek, in de vorm van een landelijk vertrouwensstelsel (LVS). Generieke functies en voorzieningen vormen een belangrijk onderdeel van dit stelsel. Dit is in de Kamerbrief over Generieke functies benoemd.

Patiënten, zorgverleners en onderzoekers moeten digitaal kunnen beschikken over de juiste informatie, op het juiste moment en op de juiste plek. Hiervoor zijn toepassingen nodig die data beschikbaar stellen voor preventie, het primaire zorgproces en secundair datagebruik. Daarvoor is een communicatienetwerk voor gegevensuitwisseling nodig voor zorgaanbieders om zorggegevens op te kunnen vragen. Doordat verschillende infrastructuren en knooppunten nog niet met elkaar verbonden zijn stagneert dit soms dit komt doordat zorgaanbieders hun data nog niet (voldoende) gestandaardiseerd vastleggen.

De bron waar data opgeslagen is is niet altijd geschikt voor (gestandaardiseerde) dataopslag en -ontsluiting. Deze systemen zijn toegespitst op het functioneel gebruik binnen de organisatie. Door de toenemende netwerkzorg is het van belang dat systemen data met elkaar kunnen delen. Ook werken sommige zorgaanbieders met meerdere applicaties. Wanneer data niet volgens het gewenste informatiemodel kan worden opgeslagen en/of als er sprake is van meerdere applicaties, kan een

dataplatform een gewenste aanvulling zijn voor een zorgaanbieder. Daarbij blijft de data onder de verantwoordelijkheid en invloedssfeer van de zorgaanbieder blijft.

Datum

11 december 20234

Kenmerk

3758805-1059373-DICIO

De contouren van de twee geadviseerde scenario's, vanuit het architectuur- en techniekperspectief, zijn in de praktijk getoetst. Aanbieders van regionale en sectorale toepassingen hebben hun toepassing persoonlijk toegelicht en de functionaliteit schriftelijk beschreven. Dit heeft duidelijk gemaakt waar de uitdagingen en knelpunten zitten.

De standaardisatie van taal en techniek gaat niet snel genoeg om de toenemende vraag naar toepassingen voor databeschikbaarheid te faciliteren. Aanbieders van toepassingen moeten zorgaanbieders (en diens leveranciers) ondersteunen bij het ontsluiten van de data en netwerk- en integratiediensten aanbieden om de data bruikbaar te maken voor de toepassingen. Nu wordt dit voor elke toepassing separaat en opnieuw uitgevoerd dat veel tijd en geld kost. Ook moet het proces van data lokaliseren, opvragen, verzamelen en integreren non-concurrentieel en op basis van internationale open standaarden zijn. Om ontwikkeling en innovatie te bevorderen mogen toepassingen wel concurrentieel zijn.

Inmiddels hebben een aantal partijen en zorgkoepels² hun ambities en krachten gebundeld in de CumuluZ-coalitie met als doel toe te werken naar een landelijke data infrastructuur met een non-concurrentieel data-integratieplatform, die de data bij zorgaanbieders ontsluit, verwerkt en vervolgens beschikbaar stelt aan toepassingen en diensten. Verdere verbreding (zorgbreed) van deze coalitie is vanuit VWS een harde voorwaarde om op dit pad verder te marcheren. Actiz is nog niet definitief aan boord maar gesprekken tussen de Cumuluz Coalitie en Actiz verlopen positief.

De twee scenario's zijn nader uitgewerkt:

- Een gedistribueerd communicatienetwerk voor (geprotocolleerde) overdracht van gegevens door één-op-één communicatie tussen zorgverleners én om de beschikbare data te kunnen uitwisselen voor andere doeleinden.
- Een data-centrische oplossing, bestaande uit gekoppelde dataplatformen, die het gebruik van data scheidt van de functionaliteit en databeschikbaarheid voor primair en secundair gebruik, alsmede gezamenlijke dossiervorming in de context van netwerkzorg, faciliteert.

De uitwerking heeft inzichtelijk gemaakt waar de knelpunten zitten en welke interventies nodig zijn om tot landelijke gegevensuitwisseling en databeschikbaarheid te komen. De zorgkoepels en adviesorganen zijn geconsulteerd over voorgestelde aanscherpingen op de geadviseerde scenario's.

De huidige koers van standaardisatie van taal en techniek die nodig is voor gegevensuitwisseling wordt voortgezet. Samen met de CumuluZ-coalitie zal de regie gevoerd worden op het realiseren van een landelijke data infrastructuur voor primair en secundair gebruik. Er wordt toegegroeid naar een publieke voorziening voor een data-integratie laag met de benodigde integratie- en netwerkdiensten, om de doorontwikkeling van

² Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU), Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ), Santeon en mProve

gegevensuitwisseling naar databeschikbaarheid te ondersteunen en versnellen.

De volgende stap is het uitwerken van de aangescherpte scenario's in een doelarchitectuur en een transitieplan, met concrete acties voor de korte termijn en langere termijn doelen voor de daaropvolgende jaren. Hierbij wordt aangesloten op de besluiten die in het IZA-uitvoeringsakkoord staan en de NVS doelstellingen. De regie ligt bij het ministerie van VWS, en de invulling van het plan zal in afstemming met de CumuluZ-coalitie, IZA-partijen en veldpartijen plaatsvinden.

Datum

11 december 20234

Kenmerk

3758805-1059373-DICIO

4. Toelichting

a. *Draagvlak politiek*

Onder meer gesteund door twee Kamer moties is vorig jaar aangekondigd dat VWS steviger zal sturen op een landelijk dekkend netwerk van infrastructuren.

In lijn met de versterking van meer publieke regie en met als uitgangspunt de nationale visie op het gezondheidsinformatiestelsel waarover de Tweede Kamer eerder is geïnformeerd, gaat u steviger sturen op databeschikbaarheid. In deze brief wordt invulling gegeven aan de toezegging om de Kamer te informeren over de uitwerking van de geadviseerde richting en de te nemen vervolgstappen om tot een landelijk dekkend netwerk te komen.

b. *Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie*

Ook bij zorgpartijen is de vraag naar publieke sturing van de overheid en meer regie op het tot stand komen van een landelijk dekkend netwerk groot. Ook de noodzaak om een landelijk dekkend netwerk van infrastructuren te realiseren voor het uitwisselen en beschikbaar stellen van data aan patiënt, zorgverlener en onderzoeker neemt toe.

c. *Financiële en personele gevolgen*

U heeft aangegeven dat gegevensuitwisseling hoge prioriteit heeft en er volop op moet worden doorgepakt. Er is parallel aan deze Kamerbrief een, samen met partijen opgesteld, bestedingsplan naar FEZ verstuurd tbv de claim op de AP bij VJN2024.

Om het landelijk dekkend netwerk van de grond te krijgen is voor 2024 en 2025 een budget nodig van respectievelijk € 28 en € 56 miljoen euro. Besluiten hierover dienen bij Voorjaars besluitvorming genomen te worden.

d. *Juridische aspecten haalbaarheid*

N.v.t.

e. *Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)*

De brief is afgestemd met de directies: CZ, LZ, J, DM0, PG, GMT, PZO, I&Z, PDC, PDPP, PGB, WJZ, DZ, FEZ.

f. *Gevolgen administratieve lasten*

De uitwerking van de geadviseerde richting voor een toekomstbestendig landelijk dekkend netwerk van infrastructuren mag niet afleiden van directe knelpunten die we hebben op te lossen, zoals de administratieve last van registreren. Het aanpakken van administratieve lasten blijft ook in de toekomst een aandachtspunt.

g. Toezeggingen

Afgedane toezegging:

Met deze brief wordt er invulling gegeven aan de toezegging die gedaan is in de Tweede Kamer brief van 13 april 2023³ over het landelijk dekkend netwerk van infrastructuur om de Kamer te informeren over de uitwerking van de geadviseerde richting en de te nemen vervolgstappen om tot een landelijk dekkend netwerk te komen.

Nieuwe toezegging:

Voor het einde van dit jaar zal ik uw Kamer informeren over de voortgang omtrent de doelstellingen die in 2025 gerealiseerd moeten worden en de doelarchitectuur en het transitieplan.

h. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

a. Motivering

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Datum

11 december 2023

Kenmerk

3758805-1059373-DICIO

³ Kamerstukken II 2022/23, 27529, nr. 293